Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 48 (248) | ГОД V | БЕЛАСТОК, 27 ЛІСТАПАДА 1960 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

Знаёмімся з НОВЫМ старшынёй ГП БГКТ

Старшыню Галоўнага Праўлення БГКТ — Ліду Бялецкую — сустрэў я ў час працы.

— Што, інтэрв'ю? — перапытала яна заклапочана. — За рана, даражэнькі, за рана. Старшынёй я ўсяго ж толькі другі дзень. Ды і наогул не люблю гаварыць аб сабе журналістам. Вы ж народ такі, скажы вам слоўка, а вы да яго сваіх штук сто даложыце.

Але, урэшце, усё ж такі ўдалося мне нешта даведацца аб жыцці старшыні.

— Як мне вядома, Вы бессямейная. Ці Вам не сумна, калі закончыце працу?

— Не, сумаваць не даводзіцца. У мяне ж грамадскіх абавязкаў па самыя вушы.

— А якія гэта абавязкі?

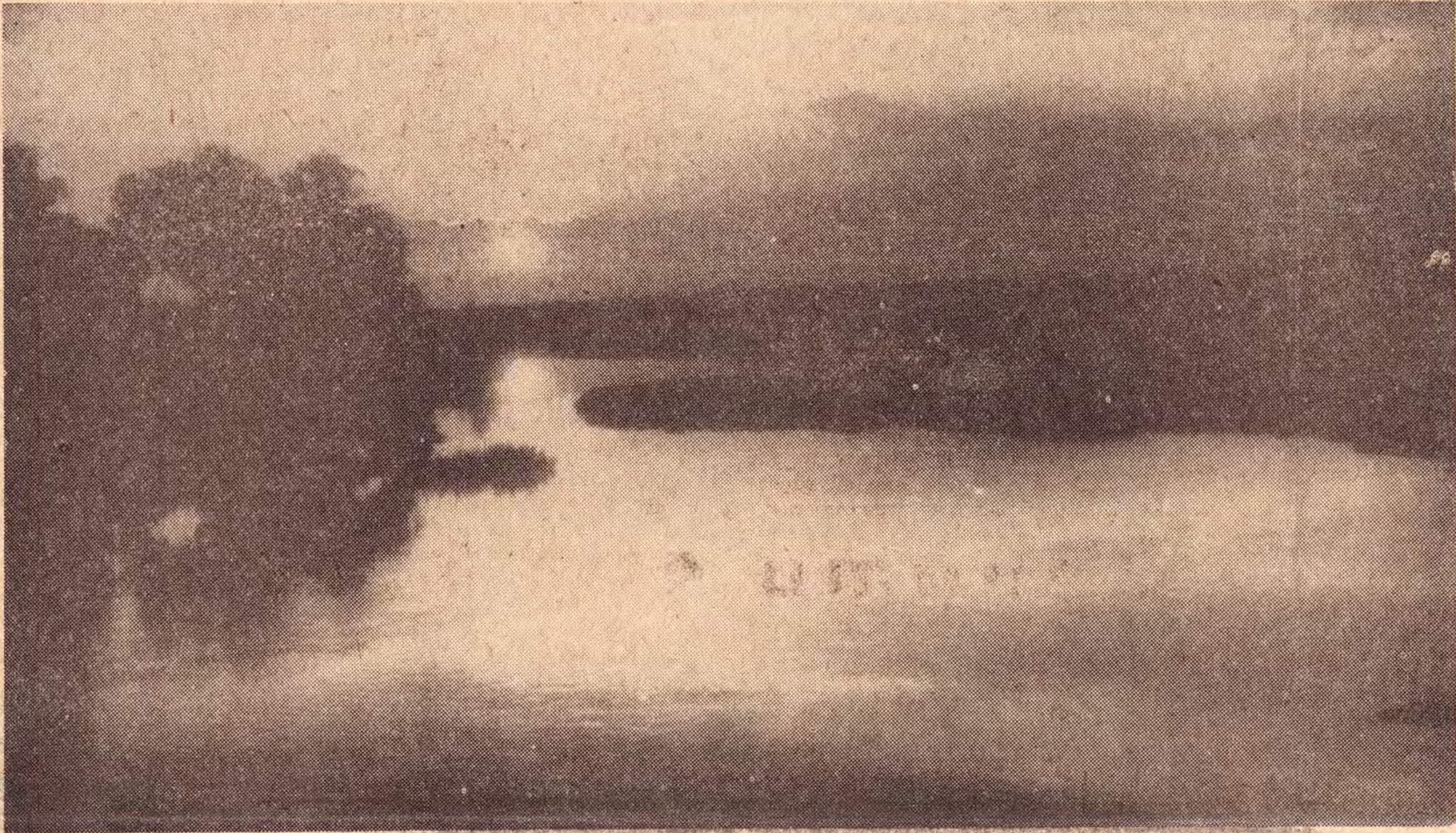
— Да апошняга часу я была другім сакратаром пярвічнай арганізацыі. З'яўляюся таксама членам камісіі грамадскай апекі пры КВ ПАРП і членам партыйнага кантролю. Так што грамадская праца зусім не дазваляе мне сумаваць.

— Ці даўно Вы распачалі грамадскую дзейнасць?

— О, ужо даўно. Пачаткі яе былі за часоў санацыі, у 1928 годзе ў падполлі на тэрыторыі Бельшчыны.

— А як Вы праводзіце вольны ад абавязкаў і грамадскай працы час?

(Працяг на стар. 2)

НАД НАРВАЙ ВЕЧАРЭЭ.

Фота М. Тарасевіч

БЕЛАЯ ЗЯМЛЯ не народзіць пшана

Зямля тоіць у сваіх нетрах невычэрпныя прыродныя багацці. Шмат грошай затрачвае дзяржава на іх здабычу. Нічога, урэшце, дзіўнага ў гэтым няма, здабыча жалезнай руды, медзі ці серкі прыносіць вялікія карысці. Гэтыя сыравіны, ды і не толькі яны, служаць нашай гаспадарцы, дазваляюць разгортваць шмат якія галіны прамысловасці.

Аб выкарыстанні багаццяў зямлі дзеля развіцця сельскай гаспадаркі гаварыў на VI Пленум ЦК ПАРП тав. Уладыслаў Гамулка. Калі з увагай прачытаем яго выступленне і прыпомнім пастановы апошняга Пленума, тады ўзнікае неабходнасць глыбейшага абмеркавання метадаў і спосабаў далейшага развіцця нашай сельскай гаспадаркі ва ўсіх яе сектарах.

Набліжаецца зіма. Гэта перыяд перадышкі пасля працавітага лета і восені. І вось гэты час трэба належным чынам выкарыстаць для абмяркоўкі што і як трэба зрабіць, каб наступнае лета было багацейшае, каб больш было збожжа, пашы, каб павялічылася пагалоўе жывёлы.

Трэба з прыкрасцю адзначыць, што сельскагаспадарчыя веды ў нашых сялян надта ж яшчэ малыя. А гэта, у сваю чаргу, неспрыяльна адлюстроўваецца на выніках іх працы і прымушае дзяржаву да імпарту збожжа, за якое плацім так патрэбным нам золатам і машынамі.

Гаворачы аб нявыкарыстанні рэзерваў, якія тоіць наша гаспадарка, маю на думцы перш за ўсё, зразумела ў нашых умовах, т о р ф. Зараз аб выкарыстанні гэтага багацця ўсё больш гаворыцца.

Дагэтуль торф выкарыстоўваецца на апал і высылаем яго за граніцу. У сельскай гаспадарцы знаходзіць ён, на жаль, недастатковае выкарыстанне: на падсцілку пад жывёлу і як матэрыял на кампосты.

Амерыканцы імпартуюць польскі торф, які служыць ім на паляпшэнне структуры плантацый прамысловых і сельскагаспадарчых раслін. Плацяць яны нам за гэтае каштоўнае ўгнаенне высокія цэны. А ў нас, на Беласточчыне, ляжаць часта багатыя паклады торфу побач няўрадлівых палёў і сяляне зусім абыякава ставяцца да яго. Недаацэньваецца высокая вартасць торфу, які можа даць нам нават падвойны ўраджай. І ці ж не трэба нам сёння сароміцца, што мы ў гэтым выпадку адсталі ад нашых дзядоў, якія добра з'яўлялі сабе значэнне торфу. Я добра прыпамінаю сабе як яны вазілі торф і выкарыстоўвалі яго на ўгнаенне, зразумела з самым добрым вынікам. — А мы, — пытаюся, — не можам, ці не хочам гэтага рабіць?

Торф, як вядома, паўстае з гніцця карэнняў, травы, моху, лісцяў, а нават дробнай жывёліны. Доказам гэтага з'яўляецца тое, што ён згарае ў агні да 99 прац.

Дзе ж прычыны недастатковага выкарыстання гэтага нашага мясцовага багацця?

(Працяг на стар. 4)

Святкаванне Вялікага Кастрычніка

10 лістапада г. г. Беларускае, Літоўскае, Рускае і Украінскае Таварыствы ў Варшаве арганізавалі ў зале Савецка - Польскага Інстытута супольную акадэмію, прысвечаную 43 гадавіне Кастрычніцкай Рэвалюцыі.

З цікавым дакладам выступіў рэдактар «Нашага Слова» Мікола Шчырба. У багатай мастацкай частцы прынялі ўдзел беларуская, літоўская, руская і украінская мастацкія групы, якія надта горача ўспрымаліся запоўненай да апошняга месца залай.

В. Ш.

РАЗМОВА З ВАДОЮ

Фота М. Тарасевіч

Знаёмімся з НОВЫМ старшынёй ГП БГКТ

(Працяг са стар. 1).

— Я вельмі люблю добрую музыку, а таксама з'яўляюся кінаманам.

— Якія фільмы Вам найбольш падабаюцца?

— Дэманструецца ў нас шмат добрых кінафільмаў. Але мне больш усяго падабаюцца савецкія. Чаму? Мо' таму, што я іх найлепш разумею. Яны ж такія рэалістычныя.

— Ці маглі б Вы нам выявіць сваю жыццёвую слабасць?

— Калі ласка. Маёй жыццёвай слабасцю — прырода і ў асаблівасці лес. Люблю экскурсіі на ўлонні прыроды.

— Дык гэта цудоўна. Будзем лічыць, што такія экскурсіі, часцей будуць арганізаваны Галоўным Праўленнем.

— Па меры магчымасці будзем арганізаваць такія экскурсіі, у прыватнасці, для нашых вясковых школьнікаў. Гэтага дамагаліся, зрэшты, на апошнім пленуме Галоўнага Праўлення.

— А якія Вашыя намеры, калі разыходзіцца аб працу ў Таварыстве? Ці намераны ўвесці нейкія змены ў метадах дагэтуляшняй дзейнасці Таварыства?

— Бачыце, гэта вельмі сур'ёзнае пытанне. Цяжка мне цяпер адказаць. Перш за ўсё хачу добра прыглядзецца да новай працы. А пасля пабачым. У адным я толькі ўпэўнена, што сама адна не зраблю вялікіх зрухаў у дзейнасці Таварыства. Таму разлічваю на дапамогу і актыўную працу ўсяго Галоўнага Праўлення.

— Жадаем як найбольшых поспехаў у працы!

Гутарыў

В. БАРШЧЭЎСКІ

Фотавітрына

У адным з раёнаў Галандыі НАТО абсталявала сваю авіябазу. Жыхары яго наладзілі дэманстрацыю супраць гэтага ваеннага мерапрыемства.

Джон Кенедзі мог удоваль раздаваць амерыканскім выбаршчыкам свае пакараючыя ўсмешкі. Але цяжэй будзе са здзяйсненнем абяцанняў, якіх шмат даў ён у сваіх перадвыбарчых выступленнях.

Гэты электронны мікраскоп, сканструяваны ў ГДР, можа павялічваць у 100.000 разоў.

— Як тут не смяяцца, калі ідзем на забаву з пляшкай добрай настойкі і з уласнай закускай на галаве, — кажуць жанчыны з Ганы.

Рубель — наймацнейшая валюта свету

У Савецкім Саюзе адбываецца зараз абмен грошай, які закончыцца 1 студзеня 1961 года. Іх вартасць ва ўнутраным абароце павялічыцца ў дзесяць разоў у параўнанні з дагэтуляшнім курсам. Гэты абмен мае вялічэзнае значэнне для грамадзян і ўсёй дзяржавы.

Абмен узмацняе вартасць рубля і дазволіць паменшыць суму цыфраў у вялікіх бюджэтных аперацыях на адзін нуль. Зразумела, што гэты факт мае сур'ёзнае значэнне дзеля аблягчэння ўсялякіх разлікаў, якія ў такой вялікай дзяржаве як Савецкі Саюз складаюць вялічэзныя сумы — сотні мільярдаў рублёў.

Абмен рубля будзе садзейнічаць выдатнаму павялічэнню ў ім наяўнасці чыстага золата. Зараз рубель мае 0,222 грама золата, а ў выніку абмену яго колькасць павялічыцца амаль у пяць разоў і будзе складаць звыш 0,987 грама золата.

Гэты факт паставіць савецкую валюту ў шэрагу самых мацнейшых валют свету.

Зразумела, што такі высокі ўзрост парытэту быў магчымы дзякуючы эканамічным дасягненням СССР. Ад 1950 года (калі рубель быў абапёрты на парытэце золата) да 1959 года агульная вытворчасць Савецкага Саюза ўзрасла ў 2,8 разоў, а ў той час у ЗША агульная вытворчасць узрасла на 41 прац., у Англіі — 26 прац. На працягу гэтага дзесяцігоддзя нацыянальны даход СССР павялічыўся амаль у 2,5 разоў, а ў ЗША толькі на 32 прац., у Англіі — 18 прац. У Савецкім Саюзе ў два разы шпарчэй, чымся ў ЗША і ў тры разы шпарчэй, чымся ў Англіі ўзрастала прадукцыйнасць працы.

У выніку гэтага ўсяго ў заходніх краінах увесь час наглядаем павышэнне цэн на ўсялякія артыкулы, што азначае пастаянную дэвальвацыю грошай. У Савецкім Саюзе ў той час, пачынаючы ад 1950 года, цэны зменшыліся ў сярэднім на 25 прац., а гэтым самым павялічылася пакупная сіла рубля.

А як выглядае справа ў ЗША?

Тут, асабліва, на працягу апошніх трох год дэфіцыт плацежнага балансу складаў 11 мільярдаў долараў. Гэта з'ява была выклікана высокімі ваеннымі расходамі ЗША. У выніку гэтага амерыканскія запасы золата зменшыліся ў 4,8 мільярдаў долараў. У ЗША не толькі іншаземцы, але таксама і амерыканскія капіталісты ўсё менш давяраюць долару. Трэба сумнявацца ці дэвізовыя абмежаванні, якія хоча правесці Эйзенхауэр, палепшаць сітуацыю долара.

У гэтых умовах савецкі рубель мае шансу стаць самай сільнай валютай свету. Паводле новага курсу, ад 1 студзеня 1961г., адзін амерыканскі долар будзе раўняцца 90 капейкам. Дагэтуль, як вядома, 1 долар у турысцкім курсе раўняўся нават 10 рублям.

Калі разыходзіцца пра іншыя валюты, дык адносіны рубля будуць выглядаць наступным чынам: 1 фунт = 2,52 рубля; 1 франк = 10 капеек; 1 японская ена = 0,25 капейкі.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

Невялікі пакой з акном у сад. Шэрыя сцены. Шэры ложак. Белы столік і два белыя крэслы.

Ларан сядзіць ля акна і рассеяна глядзіць у сад. З акна відаць алею, па якой гуляюць групы хворых. Між імі мільгаюць белыя з чорным шлякам халаты сясцёр.

— Вар'яты... — ціха гаворыць Ларан. — І я вар'ятка... Вось усё, чаго я дабілася...

Як гэта адбылося?...

Керн выклікаў яе ў кабінет і сказаў:

— Мне трэба пагаварыць з вамі, мадэмуазэль Ларан. Вы помніце нашу першую гутарку, калі вы прыйшлі сюды?

Яна кіўнула галавою.

— Вы абяцалі маўчаць аб усім, што ўбачыце і пачуеце ў гэтым доме, ці не так?

— Так.

— Паўтарыце ж цяпер гэтае абяцанне і можаце ісці наведаць сваю маці. Бачыце, як я давяраю вашаму слову.

Керн удала знайшоў струну, на якой іграў. Ларан моцна збянтэжылася.

— Так, я абяцала маўчаць, — сказала яна ціха. — Але вы ашукалі мяне. Калі б вы адразу сказалі ўсю праўду, я не дала б вам такога абяцання.

— Значыць, вы лічыце сябе свабоднай ад гэтага абяцання?

— Так.

— Дзякую за шчырасць. І вы пры першай магчымасці пойдзеце і зробіце данос на мяне? Вы павінны ведаць што тады будзе. Мяне пакараюць смерцю.

— Аб гэтым трэба было вам падумаць раней, — адказала Ларан.

— Паслухайце, мадэмуазэль, — працягваў Керн, як бы не дачуўшы яе слоў. — Адкіньце вы свой вузкі маральны пункт гледжання. Зразумейце, калі б не я, прафесар Дауэль даўно згніў бы ў зямлі. Спынілася б яго праца. А апошнія нашы доследы павінны выклікаць пераварот не толькі ў медыцыне, але і ў жыцці ўсяго чалавецтва. Ад гэтага часу медыцына можа аднавіць пагаслае жыццё чалавека. Колькі вялікіх людзей можна будзе ўваскрэсіць пасля іх смерці, прадоўжыць ім жыццё на карысць усяго чалавецтва! Я прадоўжу жыццё генія, вярну дзецям бацьку, жонцы — мужа. Пасля такія аперацыі будзе рабіць кожны хірург. Сума чалавечага гора зменшыцца.

— Коштам іншых няшчасных.

— Хай так, але там, дзе плакалі двое, будзе плакаць адзін. Там, дзе было два трупы, будзе адзін. Ці ж гэта не вялікія перспектывы? І што ў параўнанні з гэтым значаць мае асабістыя справы, хай нават злачынствы? Якая справа хвораму да таго, што на душы хірурга, які ратуе яму жыццё, ляжыць злачынства? Вы заб'еце не толькі мяне, вы заб'еце тысячы жыццяў, якія ў будучыні я мог бы выратаваць. Ці падумалі вы аб гэтым? Вы зробіце злачынства ў тысячу раз большае, чым зрабіў я, калі толькі я зрабіў яго.. Падумайце ж яшчэ раз і дайце мне ваш адказ. Цяпер ідзіце. Я не буду прыскорваць вас.

— Я ўжо дала вам адказ. — І Ларан выйшла з кабінета.

Ларан не сумнявалася, што гэтым выдала сябе на смерць. Тое, чаго яна чакала, прыйшло хутчэй, чым яна спадзявалася.

Ларан пагасіла святло і лягла ў ложак. Нервы яе былі напружаны. Яна пачула нейкі шорах за шафай, якая стаяла ля сцяны. Гэты шорах больш здзівіў яе, чым спужаў. Дзверы ў яе пакой былі замкнуты на ключ. Да яе не маглі ўвайсці так, каб яна не чула. «Што ж гэта за шорах»?

Далей усё адбылося з незвычайнай хуткасцю. Чыесьці крокі быстра наблізіліся да ложка. Ларан хацела падняцца, але нейкія моцныя рукі прыціснулі яе да падушкі і налажылі на твар маску з хлараформам.

— «Смерць!..» мільганула ў яе мазгу, і, затросшыся ўсім целам, яна інстынктыўна ірванулася.

— Спакайней, — пачула яна голас Керна і страціла прытомнасць.

Прачнулася яна ўжо ў бальніцы...

Першыя два тыдні Ларан не дазвалялі нават выходзіць у вялікі цяністы сад, дзе гулялі «ціхія» хворыя. Ціхія — гэта былі тыя, якія не пратэставалі супраць зняволення, не даказвалі лекарам, што яны зусім здаровыя, не пагражалі выкрыццём і не рабілі спроб уцячы. Ва ўсёй бальніцы

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З БССР

Навучыўся сам — вывучы другога

Калі цягнік спыніўся на Мінскім вакзале, Леанід першы выскачыў з вагона. І адразу на завод, дзе яго чакалі з такой нецярплівасцю. Не паспеў ён з'явіцца ў цэху, як яго адразу абступілі таварышы. З усіх бакоў пацягнуліся рукі сяброў.

— Як поспехі? Што новенькага прывёз з Масквы?

Леанід расказаў падрабязна аб усім і выцягнуў з свайго аб'ёмістага рукзака розныя інструменты — падарунак маскоўскіх рабочых.

— Будзем і мы пераходзіць на групавы метад апрацоўкі дэталяў, — закончыў апавядаць Леанід. — Акрамя гэтага ў мяне ёсць яшчэ адна думка. Як усё абдумаю, тады і з вамі абмяркуем.

Леанід думаў аб тым, што зрабіць, каб скараціць час пры змене разцоў. На замену ж марнуецца ледзь не дзве гадзіны часу.

І вось страгальшчык Мінскага завода аўтаматычных ліній Леанід Патаповіч вырашае ліквідаваць гэты нікому не патрэбны прастой. Ён канструюе ўніверсальны страгальны разец, які ўзнімае выдайнасць працы на 20 прац.

Упершыню ў Беларусі Патаповіч і другі страгальшчык - наватар Жураўлёў прымяняюць тонкае страганне тонкасценных дэталяў складанага профіля. Гэта дазволіла знізіць працаёмкасць аперацыі ў пяць разоў павялічыць выдайнасць працы.

Патаповіч не замыкаецца ў сваёй творчасці. Ён шчодра дзеліцца вопытам з сябрамі па рабоце. Аднойчы да страгальшчыка падыйшлі два хлопцы. Яны ўважна наглядалі за працай Леаніда, а затым адзін з іх звярнуўся да яго:

— А доўга трэба вучыцца, каб працаваць так, як вы?

— Пры жаданні, не доўга, — адказаў Леанід, а затым хутка дадаў; — Калі вы сапраўды жадаеце, то я з вялікай ахвотай вам дапамагу.

Хлопцы згадзіліся.

Тады Патаповіч не думаў, што гэты яго пачын стане так шырока вядомы. Ён добрасумленна займаўся з таварышамі, бясплатна вучачы іх прафесіі страгальшчыка. Але прайшло няшмат часу, і аб пачынанні загаварылі на заводзе. А сакратар партыйнага камітэта прапанаваў Леаніду выступіць аб гэтым у друку, каб і на іншых прадпрыемствах рэспублікі больш вопытныя рабочыя пачалі вучыць таварышоў.

Леанід Патаповіч.

Заняткі па павышэнню тэарэтычных ведаў слесараў - зборшчыкаў зборнага цэха праводзіць старшы інжынер - нарміроўшчык Ф. Супруновіч.

Зараз пачын Патаповіча падхоплены ўсімі прамысловымі прадпрыемствамі Беларусі. Яго прыкладам пайшлі сотні кваліфікаваных рабочых і інжынерна - тэхнічных работнікаў.

Так, на дабрушскім цэлюлёзна - папяровым камбінаце «Герой працы» пераплётчык Віктар Міхалькоў узяўся навучыць гэтай прафесіі новую брыгаду і дабіцца, каб брыгада заваявала званне калектыву камуністычнай працы.

І шмат іншых прозвішчаў можна назваць на гэтым камбінаце і іншых фабрыках. Сам Леанід Патаповіч ужо ў гэтым толькі годзе пабываў на 18-ці заводах Гомеля, Віцебска, Оршы, Магілёва, дзе беспасрэдна на месцы дэманстраваў свае прыёмы працы. Гэта прынесла вялікую практычную карысць.

Таварышы Леаніда Патаповіча па рабоце ідуць яго прыкладам. На заводзе аўтаматычных ліній пачаўся рух, названы ўмоўнай фармулай «1+1», што значыць: кожны высокакваліфікаваны працаўнік павінен перадаць свой вопыт і майстэрства таварышу, які не мае такога ўзроўню кваліфікацыі. Зараз на заводзе каля 200 высокакваліфікаваных рабочых узялі шэфства над таварышамі і паспяхова займаюцца з імі. Старшы інжынер - нарміроўшчык Ф. Супруновіч узяў абавязацельства праводзіць тэхнічныя заняткі з рабочымі цэха бясплатна. За чатыры месяцы ён правёў заняткі па тэхмінімуму па шасцідзесяцігадзіннай праграме з слесарамі - зборшчыкамі. Канструктар Белацэркоўскі праводзіць заняткі па тэхмінімуму з рабочымі электрамантажнага ўчастка зборачнага цэха. Такіх прыкладаў шмат. Кожны рабочы, інжынер, увесь калектыў імкнецца ўнесці свой пачэсны ўклад у справу датэрміновага выканання сямігодкі.

Дзесяць брыгад носяць на гэтым заводзе высокае званне калектываў камуністычнай працы. Вучыцца працаваць і жыць па-камуністычнаму стала свяшчэнным запаветам для кожнага члена шматтысячнага калектыву.

П. МУРАШКІН

Фальклор Беласточчыны

Ой ляцелі гусі

Няма горш нікому,
Як той сіраціне;
Ніхто не прыгорне
Пры ліхой гадзіне.

Не прыгорне бацька,
Не прыгорне маці;
Толькі той прыгорне.
Хто думае ўзяці.

Ідзе цёмна хмара
І дажджу не будзе,
А з нашай любові
Нічога не будзе.

Ой ляцелі гусі
З далёкага краю,
Памуцілі воду
На ціхім Дунаю.

Бадай тыя гусі
З перачкам прапалі,
Як нас разлучылі,
Як галубоў пару.

А мы любіліся,
Як ластаўкі ў стрэсі;
Цяпер разышліся,
Як ягады ў лесі.

А мы любіліся,
Як ластаўкі ў пары;
Цяпер разышліся,
Як цёмныя хмары.

А мы любіліся,
Як зярно ў гаросі;
Цяпер разышліся,
Як туман па лесі.

Цёмна хмара стала
І дождждык паліўся,
А ты, мой міленькі,
Аб чым зажурыўся?

Аб тым зажурыўся,
Што ў цябе ўлюбіўся;
Быў вечар халодны
Й моцна прастудзіўся.

А дзе мае сэрца,
А дзе мае душкі?
Каму астануцца
Пуховы падушкі?

Ад Ольгі Назарскай з вёскі Крапіўна, Дубноўскі павет, запісаў Кастусь Сільвонік.

было не больш дзесяці працэнтаў сапраўды вар'ятаў, ды тыя звар'яцелі ўжо ў бальніцы. Для гэтай мэты ў Равіно была выпрацавана складаная сістэма «псіхічнай атруты».

Равіно пакуль што не браўся за «апрацоўку псіхікі» Ларан упрытык, а толькі ўважліва вывучаў яе. Прафесар Керн яшчэ не даў яму канкрэтных указанняў адносна Ларан: накіраваць яе заўчасна ў магілу ці давесці да вар'яцтва.

Аднойчы Равіно дазволіў Ларан выйсці ў сад. І яна накіравалася доўгім калідорам, які быў памаляваны змрочным колерам, да выйсця. З-за дзвярэй пакояў даносіліся страшэнныя завыванні, крыкі, істэрычны смех, мармытанне...

— О...о...о... — чулася злева.

— У-у-у... Ха-ха-ха-ха, — адзываліся справа.

«Быццам у звярынцы!, — думала Ларан. Яна прыспешыла крокі і выйшла з дома. Перад ёю ляжала роўная дарожка, якая вяла ўглыб сада, і Ларан пайшла па ёй.

«Сістэма» доктара Равіно адчувалася нават тут. На ўсім ляжаў змрочны адценак. Дрэвы толькі хвойныя, з цёмнай зяленню. Драўляныя лаўкі без спінак, цёмнашэрага колеру. Але асабліва здзівілі Ларан кветнікі. Клумбы нагадвалі магілы, а сярод кветак пераважалі цёмнасінія, амаль чорныя браткі, абвакоЛены па баках як бы белай жалобнай лентай, рамонам. Цёмныя туі дапаўнялі карціну.

Сапраўдныя могілкі. Тут мімаволі павінны ўзнікаць думкі аб смерці.

У розных месцах парку былі відаць шэрыя халаты хворых.

«Хто з іх вар'ят і хто нармальны?» Гэта можна было выявіць вельмі проста. Тыя, якія яшчэ не былі безнадзейнымі, з зацікаўленнем глядзелі на

62

«новенькую» — Ларан. Хворыя ж з пагаслай свядомасцю былі паглыблены ў сябе, адрэзаны ад вонкавага свету, на які глядзелі нічога не бачачы.

Да Ларан наблізіўся высокі сухі дзядуля з доўгаю сівою барадою. Ён, быццам працягваючы гаварыць услых сам з сабою, сказаў:

— Адзінаццаць год я лічыў, потым лік згубіў. Тут няма каляндароў і час спыніўся. І я не ведаю, колькі праваНдраваў я па гэтай алеі. Мо' дваццаць, а мо' тысячу год. Перад абліччам Бога дзень адзін — як тысячы год. І вы, вы таксама будзеце хадзіць тут тысячу год туды, да цаглянай сцяны і тысячу год назад. Адсюль няма выйсця. Пакінь усялякую надзею, хто ўвайшоў сюды, як сказаў пан Дантэ. Ха-ха-ха! Не чакалі? Вы думаеце, што я вар'ят? Я хітры. Тут толькі вар'яты маюць права жыць... — І, убачыўшы набліжаючагася санітара, які меў абавязак падслухоўваць гутаркі хворых, стары, не мяняючы тону, працягваў, хітра падмігнуўшы вокам: — Я Напалеон Банапарт, і мае сто дзён яшчэ не наступілі. Вы мяне зразумелі? — спытаў ён, калі санітар пайшоў далей.

«Няшчасны, — падумала Ларан, няўжо ён прытвараецца вар'ятам, каб пазбегнуць смяротнага прыгавору».

Яшчэ адзін хворы падыйшоў да Ларан і пачаў лепятаць нейкую недарэчнасць аб здабыванні квадратнага кораня з квадратуры круга. Ён гаварыў усё хутчэй і ўсё больш настойліва, брызгаючы слінай.

— Але вы не слухаеце мяне, — раптам раззлаваўся ён і схапіў Ларан за руку. Яна вырвалася і пабегла ў напрамку корпуса, у якім жыла. Каля дзвярэй яна сустрэла доктара Равіно. Ён стрымліваў задаволеную ўсмешку.

63

Ледзь Ларан убегла да сябе ў пакой, як у дзверы запукалі. Яна вырашыла не адказваць. Аднак дзверы адчыніліся, і на парозе з'явіўся доктар Равіно.

Ён лічыў, што надыйшоў зручны момант пачаць «разбурэнне маральных вартасцяў» Ларан. Равіно бесцырымонна ўсеўся насупраць Ларан і ўставіў на яе свае рачыныя вочы. Ларан намагалася вытрымаць гэты позірк, але ёй стала непрыемна, яна апусціла павекі, пачырванеўшы ад злосці на сябе.

— Чаму вы не гаворыце: «Уваходзьце, калі ласка, выбачайце, што я не запрасіла вас... я не чула, што вы пукалі...», або нешта падобнае? — сказаў Равіно.

— Не, я чула, што вы пукалі, але не адказвала, бо хацела быць самой.

— Праўдзіва, як заўсёды! — іранічна сказаў ён.

— Праўдзівасць — дрэнны аб'ект для іроніі, — са злосцю заўважыла Ларан.

— А я думаю, што самы адпаведны, — сказаў тым самым іранічным тонам Равіно. — Калі б вы былі такой праўдзівай, вы б выгналі мяне прэч, таму, што вы ненавідзіце мяне, а тым часам намагаецеся захаваць ветлівую ўсмешку гасціннай гаспадыні.

— Гэта... толькі ветлівасць, якая вынікае з выхавання, — суха адказала Ларан.

— Калі б не ветлівасць, то выгналі б? — і Равіно раптам засмяяўся. — Выдатна! Вельмі добра! Ветлівасць у непаладках са справядлівасцю. Значыць, вы хлусіце ў імя ветлівасці... Вы хлусіце яшчэ з літасці. Ці ж вы не пісалі супакойлівыя лісты да маці?

(Працяг на стар. 7)

64

Лячэбны камбінат

Польскія чыгуначнікі атрымалі ў Мендзылесю, каля Варшавы, каштоўную інвестыцыю — па-сучаснаму абсталяваную бальніцу. Гэта сапраўдны лячэбны камбінат, налічваючы 365 ложак, у якім апрача туберкулёзнага і заразнага аддзелаў, знаходзяцца ўсе медыцынскія спецыяльнасці. Побач з бальніцай пабудавана гасцініца для яе персаналу. Кошт пабудовы гэтых аб'ектаў у Мендзылесю складае 92 мільёны злоты.

Знаходзімся ў адным з кабінетаў гінекалагічна-радзільнага аддзела, у якім ардынатарам з'яўляецца др. Раман Баркоўскі (першы з правага боку).

Коратка аб грамадскіх чынах на Сакольшчыне

Палявыя работы ўжо закончаны. Зараз больш свабоднага часу ў гаспадароў. Вось таму ў многіх вёсках на Сакольшчыне сяляне цяпер грамадскім чынам рамантуюць дарогі, брукуюць вуліцы. Жыхары Ахрымоўцаў абсталёўваюць маставую. У Паганіцы таксама гаспадары палажылі ў вёсцы брук. Вясною будучага года сяляне пабудуюць тратуары.

Жыхары Борнікоў узялі на сябе абавязацельства палажыць гэтай восенню брук, аднак да гэтага часу нічога не робіцца.

Гаспадары Мінкоўцаў у гонар 43 гадавіны Вялікай Кастрычніцкай Рэвалюцыі прыступілі таксама да брукавання вуліцы.

У Астражанах і Камянцы зараз ідуць работы пры ўкладцы ў вёсках ходнікаў. Сяляне Талькоўшчыны абсталявалі ўжо рагавікі (кравенжнікі). Вясною ўложаны будуць там ходнікі.

З ініцыятывы Грамадскага камітэта ПАРП арганізаваўся ў Бабіках Камітэт гігіены вёскі. Яго ўзначальвае фельчар з Вялікай Зубрыцы. Прэзідыум ГРН у Бабіках прыняў пастанову, якая забавязвае ўсіх гаспадароў грамады ў бліжэйшым часе пабудаваць нужнікі. А з гэтай справай ва ўсіх вёсках вельмі дрэнна, людзі часта яшчэ ходзяць за гумно.

Пастанова Прэзідыума ГРН у Бабіках забавязвае таксама ўсіх гаспадароў на вуліцы і насупраць свайго агарода ў акрэсленым месцы пасадзіць дрэўцы.

Ужо многія гаспадары прыступілі да працы. Такім чынам пачалася ажыццяўляцца гэтая каштоўная ініцыятыва і пастанова.

М. Х.

БЕЛАЯ ЗЯМЛЯ не народзіць пшана

(Працяг са стар. 1)

Перш за ўсё прычынай гэтай з'явы з'яўляецца слабая меліярацыя на нашых прасторах. Далей, торф здабываецца ў сухое лета, у час, калі найбольш работы ў полі. Мае тут таксама свой дрэнны ўплыў недахоп патрэбнага абсталявання, неабходнага пры здабыванні торфу. Адпаведным уладам варта падумаць аб забеспячэнні сялян торфакапачкамі, транспартам для перавозкі торфу, задбаць, урэшце, аб тэхнічнай парадзе. Трэба было б у кожным павеце ці грамадзе выбраць нейкае месца, дзе знаходзіцца торф і дзеля эксперыменту наладзіць яго механізаваную здабычу. Вось, напрыклад, у Бельскім павеце. Тут каля вёсак Зубава, Кнаразы, Плёскі, Дэніскі і Беланоўшчына, велічэзныя паклады торфу. Галоўныя яго запасы ўпіраюцца ў шашу Бельск — Беласток. Пясчаныя палі гэтых вёсак беспасрэдна сутыкаюцца з пакладамі торфу, значыць і вазіць яго зусім блізка. Добра было б паставіць камбайн, які здабываў бы і адразу нагружаў на машыны — самазвалкі ці вазы торф, а той, у сваю чаргу, вазіўся б на поле, ці на месца ўтварэння кампастовай купы. Такім спосабам можна было б навезці найменш на адзін га за кожны дзень у колькасці каля 50 тон торфу. Такое мерапрыемства трэба правесці ў зімовы час.

Поле пакрытае такім угнаеннем набыло б шмат т. зв. прухніцы, глеба палепшыла б сваю структуру, якая чорным колерам адначасова прыцягвала б больш сонечных праменняў. І калі б яшчэ даць тут лепшае насенне, наладзіць належны догляд над глебай і ўжыць пладазмен, тады зямля давала б значна вышэйшы ўраджай на працягу прыблізна 20 год.

Мне здаецца, што ГРН у Храбалах або Павятовае праўленне сельскай гаспадаркі ў Бельску павінна зацікавіцца гэтай справай і зрабіць першыя крокі ў павышэнні ўраджайнасці палёў у адсталым яшчэ Бельскім павеце.

Нестар Перавой
Бельск - Падляскі

Цені мінулага

Памешчыца і яе слуга

Старэйшыя яшчэ добра гэтае памятаюць. Штодзень, без перапынку, усімі дарогамі, праз усе вёскі і мястэчкі вандравалі людзі ў пошуках працы, якая дала б хаця кусок хлеба і кавалак даху над галавой. Гэткая ж ужо была рэчаіснасць панскай Польшчы.

Уладыслаў Паплаўскі быў адным з гэтых некалькі мільёнаў непатрэбных, маладых людзей, якія сваім існаваннем адбіралі толькі гэты кусок хлеба, якога і іншым не хапала. Быў ён маладым, здаровым хлапчуком. З такім, як кажуць, можна дубы з карэннямі пераварочваць.

Завандраваў ён да вёскі Рафалоўка ў Беластоцкім павеце. Там знаходзіўся маёнтак пана Ярашэвіча. Памешчык добра ацаніў вартасць скарбу, які змяшчаўся ў біцэпсах Уладыслава Паплаўскага і дзякуючы гэтаму знайшоў ён сталую працу — стаў парабкам на памешчыцкай гаспадарцы. За сваю працу ад усходу да захаду атрымліваў дваццаць злотых і лыжку худзенькай стравы. Працаваў шчыра, быў паслухмяны. Усе свае сілы ўкладаў у памешчыцкую гаспадарку.

Вайна разагнала па свеце сям'ю пана Ярашэвіча. Толькі парабак Валодзя не рушыўся з месца. Пасля асвабаджэння, як у часы «добрага прошлага», прывітаў ён сваіх «паноў» у іх маёнтку на хутары Рафалоўка і быў гатоў далей сваёй знойнай працай набіваць іхнія кішэні. Аднак умовы пры народнай уладзе не спрыялі паразітаваць былым памешчыкам. Паны Ярашэвічы пакінулі свой маёнтак на волю лёсу і самі раз'ехаліся па ўсёй Польшчы. Былы парабак астаўся на месцы.

Маёнтак (сорак з лішнім гектараў першакласнай зямлі) не падлягаў сельскагаспадарчай рэформе. Зрэшты ніхто не быў зацікаўлены гэтай зямлёю. У наваколлі Рафалоўкі, асабліва пасля вайны, увогуле не адчувалася голаду зямлі.

Зямля Ярашэвічаў ляжала пад папарам, раслі даўгі перад дзяржавай, бо ніхто не плаціў падаткаў, не выконваў усіх іншых абавязкаў, звязаных з уладаннем гаспадаркі. Усе залегласці перавышалі суму 300 тыс. злотых.

ТЭМ І ГРО

ВІНЦУК

1. ЯК ЗЫБАРТ РАСПАЧАЎ СВАЮ КАР'ЕРУ.

— Што там для мяне суд! — гаварыў напышліва Крукоўскі.

— У мяне справядлівасць тут, — ён паказваў пры гэтым разбухшы ад грошай партфель.

— І гаварыць са мной інакш будуць, выхвальваўся далей Крукоўскі.

У сапраўднасці ж гаварылі з ім у судзе таксама, як з іншымі. Але Крукоўскі меў добрага адваката, якому ўдавалася адцягнуць справу, якая разглядалася ўжо бліска два гады. Вось чаму многія субяседнікі верылі ў магчымасці Крукоўскага. І як было не верыць. Амаль кожны чуў аб сапраўдным, ці выдуманым прыкладзе магічнай сілы грошай. Адзін успомніў як Сцяпану скасавалі залеглыя пастаўкі збожжа, хоць збожжа ў яго поўныя клеці, другі — як Рыгораў сын уладзіўся на добрую работу — ведама, за хабар. Трэці расказваў, як Павал адпакутаваў за тое, што не меў чым «змякчыць» землямера.

Зыбарт вяртаўся дамоў з поўнай гэтымі гутаркамі галавой. На вуліцы ён сустрэў старога Аляксандра М., які разам з братам судзіўся з Крукоўскім за зямлю.

— Ну і як ваша справа з Крукоўскім, — спытаў Зыбарт.

Стары махнуў рукой. — Ён багаты, ён усюды дойдзе, — прамовіў, цяжка ўздыхаючы.

— А чаму б табе не дайсці? Я б вам па-суседску памог. Аглянуўшыся дыскрэтна, ён амаль шэптам сказаў у вуха: — У мяне ёсць знаёмы суддзя. Я з ім пагавару. Зразумела, з голымі рукамі да яго не пойдзеш...

— Што ж — гэта лепш, чым гнуць хрыбет над швейнай машынай, — думаў Зыбарт, сціскаючы тры тысячы злоты, якія ён атрымаў ад Аляксандра.

Так з'явіўся ў Чорнай Вёсцы — на пагранічны трох паветаў — цудатворца, які за грошы забавязаўся дапамагчы ў любой судовай справе. Праўда, усе ведалі, што ён толькі кравец і з судом ды пракуратурай нічога супольнага не мае. Але столькі ж супольнага з медыцынай мае знахар, а ідуць да яго часам здалёк, не звяртаючы ўвагі на шыльды лекараў, якія яны па дарозе мінаюць.

2. ЯК ПАШЫРАЕЦЦА ЛЕГЕНДА.

Грабаля з Дзятлоўкі прывёз да Зыбарта паправіць вопратку. Аднак гэта была толькі зручная прычына. У сапраўднасці, яму хацелася праверыць чуткі пра чалавека, які мае вялікія ўплывы ў судзе і пракуратуры. Грабаля меў важную справу і страшэнна баяўся трапіць у турму.

— А як жа, — адзначыў Зыбарт, калі на гэту тэму разгарнулася гутарка. — Суддзя ў мяне добры знаёмы. Ён усё зробіць. Толькі — самі ведаеце — трэба яму за фатыгу... Зыбарт зарабіў дзесяць тысяч злотых. Неўзабаве адбылася ў судзе справа. Суд апраўдаў Грабалю.

Слава Зыбарта пашыралася па вёсках і сёлах Беласточчыны. Лёгка было ад самага Грабалі даведацца, што ён выйшаў, як кажуць, на чыста з суда. А хто ж, урэшце даведаецца, што Зыбарт не быў у судзе і з нікім на тэму справы Грабалі не гутарыў.

3. КОЛЬКІ КАШТУЕ СВАБОДА

Апетыт расце разам з ядой. Зыбарту засмакаваў лёгкі хлеб. Ён пачаў закідаць сеці штораз далей. Не ўсе даваліся злавіць. Але нікому не прыходзіла ў голаву данесці ўладам аб злачыннай дзейнасці Зыбарта.

У вёску Перакалы заехала таксі і затрымалася каля дома Лясоўскага.

— Працаўнік пракуратуры, — прадставіўся Зыбарт, скромна замоўчваючы свой чын. Ведама, чым больш адказны працаўнік, тым менш хваліцца сваім тытулам.

Аб чым жа з працаўніком пракуратуры гутарыць, калі не аб крымінальных справах? А ў Лясоўскага сын сядзеў у турме.

Пані Ядвіга Ярашэвіч працавала ўжо дзесяць гадоў у Пётркове пад Варшавай. Там захварэла на рака. Пасля даўжэйшага лячэння атрымала звыш 800 злотых інвалідскай пенсіі і вярнулася ў маёнтак свайго мужа ў Рафалоўцы. Жыве там ужо два гады. Пакрыць усе даўгі і самой апрацоўваць гэткую гаспадарку пры сённяшніх умовах не спрыяючых жыццю за чужы кошт — няма магчымасці. Добра яна аб тым ведала. Падала тады аб'яву аб продажы сваёй гаспадаркі. Купец знайшоўся. Прыехаў аж з-пад Сямяціч. Пані Ярашэвіч прадала яму 32 гектары зямлі, сабе аставіла каля васьмі гектараў і пяць гектараў падарыла свайму былому парабку, Уладыславу Паплаўскаму, за «верную службу».

— Служыў ты верна, быў паслухмяны, калісь ратавала цябе я ад смерці з голаду і цяпер не забываю. Бачыш, якая я добрая, — гавораць вочы Ядвігі Ярашэвіч, калі яна ахвотна і маляўніча расказвае аб сваім дабрадзействе.

Уладыслаў Паплаўскі прыняў гэты «падарак» ды яшчэ з удзячнасцю пацалаваў руку сваёй пані. Зараз з'яўляецца ён заўчасна пастарэўшым чалавекам, з загубленым здароўем, сямідзесяціпрацэнтавым інвалідам паводле сцвярджэння лекара.

Вайна і ўсе іншыя завірухі аказаліся яму неззычайна ласкавымі. Дзе ж тады страціў ён сваё буйнае здароўе, дзе згубіў мядзвежую сілу? Адказ надта ясны: замяніў яе на багацце паноў Ярашэвічаў. І зараз атрымаў заплату: пяць гектараў панскай зямлі са звыш 18 тыс. зл. панскіх даўгоў, якія прыпалі на гэтую частку гаспадаркі. О, іронія чалавечага лёсу!

Паводле адпаведных пастаноў уласнік сельскай гаспадаркі ўвогуле не мае права да інвалідскай або іншай пенсіі, калі гадавы даход яго гаспадаркі перавышае 12 тыс. злотых. Гадавы даход гаспадаркі Ядвігі Ярашэвіч, пры сучасным яе стане, значна перавышае 12 тыс. злотых. Аднак жа яна без ніякіх перашкод далей атрымлівае сваю пенсію.

Мець васьмігектаровую гаспадарку і штомесяц атрымліваць ад дзяржавы дадаткова па васемсот з лішнім злотых, можна жыць прыпяваючы, можна прадстаўляць сябе «дабрадзейкай» бедных, пакрыўджаных лёсам, можна лічыць сябе ўзорным гаспадаром, які заўчасна выконвае свае абавязкі перад дзяржавай.

А мне здаецца, што пані Ядвіга Ярашэвіч у далейшым з'яўляецца звычайным паразітам і эксплуататарам. Толькі форма гэтай эксплуатацыі зусім іншая, чымся была ў гады панскай Польшчы.

ВІКТАР РУДЧЫК

З II-га ПЛЕНУМ ГП БГКТ

Старшыня ГП БГКТ Уладзімір Станкевіч адкрывае пленарнае пасяджэнне.

Выступае ў спрэчках намеснік рэвізійнай камісіі Янка Грэсь.
фота **А. Земба**

У СУХІНІЦКАЙ ШКОЛЕ

Ужо ў многіх нашых школах можна сустрэцца з элементамі палітэхнічнага навучання. Штораз больш увагі ўдзяляецца працоўнаму выхаванню, прышчэпліваюцца пачуцці калектывізму.

Некалькі прыкладаў прыводзім са школы ў Сухінічах (Сакольскі павет), якую ўзначальвае Чэслаў Ляшук.

У школе існуе гуртох аматараў - фатографаў, якім кіруе настаўнік Рамуальд Буйвіцкі. Вучні з вялікім зацікаўленнем прыходзяць на заняткі гуртка і многія ўжо так палюбілі фатаграфічную справу, што мараць купіць сабе апараты. І напэўна купяць, бо з гэтай мэтай збіраюць грошы на кніжку ў школьнай касе ашчаднасці. Сухініцкая школа сее на школьным палетку лён, які штогод кантрактуе. З прадажы ільну школа атрымала 4 тыс. злотых даходу. 2,5 тыс зл. з гэтай сумы адпушчана на агароджу школы.

Лён, як вядома, патрабуе многа догляду. Усе вучні працуюць на школьным участку і гэтым самым прышчэпліваецца ім любоў да працы. У гэтым годзе школа наладзіла плантацыю марвовых дрэвак, якіх налічваецца там звыш 60 штук.

На высокім узроўні працуе школьная спулдзельня, якая налічвае 63 членаў. Яна забяспечвае вучняў у пісьмовыя матэрыялы. Па чарзе кожны вучань праз увесь месяц з'яўляецца прадаўцом. Вельмі добра выконвалі свае абавязкі шасцікласнікі Марыся Курыловіч і Станіслаў Самонь.

У наступным школьным годзе школа купіць швейную машыну. Настаўніца беларускай мовы Марыся Фюдзікевіч, якая апрача прафесіі настаўніка здабыла і рамяство краўчыхі, будзе абучаць школьнікаў шыццю.

Іншыя школы павінны бліжэй зацікавіцца жыццём сухініцкіх вучняў і пераняць іх добры вопыт.

М. С.

І Д А Ш Ы

САВА

— Ці можна яму ў чым памагчы, каб хутчэй пакінуў турму? Мушу пазнаёміцца з яго актамі. Можа што і ўдасца зрабіць.

— Зрабіце, калі ласка, у даўгу не буду...

Пачатак зроблены. Вечарам, у той жа самы дзень, Зыбарт прыехаў да Лясоўскага з дзвюма іншымі маладымі мужчынамі.

— Начальнік турмы, — прадставіў гаспадару аднаго, а гэта суддзя, — дадаў.

Паявілася мноства гарэлкі і закускі. Трэба ж прыняць такіх важных гасцей.

— Сем тысяч дасце — сын апынецца на свабодзе, — сказаў Зыбарт шэптам гаспадару.

Лясоўскі ахвотна даў бы і сем тысяч, толькі баяўся, каб яго не ашукалі. Нягледзячы на надзьмутую сур'ёзнасць і стараннае адзенне, у іх захаванні і выглядзе было нешта падазронага. Вось, чаму бацька пасаджанага адносіўся да прыезджых стрымана.

— Дам сем тысяч, калі сын вернецца з турмы, — трошкі падумаўшы, адказаў гаспадар.

І сын не вярнуўся, аж пакуль не адбыў кары.

4. КРАЙНЯЯ МЯЖА НАІЎНАСЦІ

Большасць людзей усё-такі пападалася ў сець, закінутую спрытнюгай — Зыбартам.

Зыбарт вяртаецца з Беластока дамоў. Чакаючы на пастою аўтобуса, ён прыслухоўваецца да гутарак падарожных.

— Нічога не выйшла, ваяводскі суд зацвердзіў прыгавор. Давядзецца сядзець два гады ў турме за манка ў краме, — скардзілася сваёй сяброўцы маладая жанчына. — Усё б, здаецца, аддала, каб не ісці ў турму, — пачуліся яе словы. І тут як у казцы, як з неба зваліўся збавіцель.

— Сітуацыі без выхаду няма, — умяшаўся ён у размову жанчын, — абы толькі грошы...

Пaглядзела на салідна апранутага маладога чалавека. Хто топіцца — за брытву схопіцца. І схапілася за брытву з ведамым вынікам.

Умовілася сустрэцца ў Беластоку за тры дні. Пазычае ад брата тры з паловай тысячы злоты, якія апынуліся ў кішэні дабрадзея. Мінула некалькі дзён і міліцыя правяла яе ў турму адбываць кару.

5. АД ЧОРНАГА ЎВАХОДУ

— Можна ў вас крыху адпачыць? — ветліва спытаў малады, элегантны чалавек, уваходзячы ў дом Ваверні, у вёсцы Кромкаўшчына. Ён аказаўся гаворкім, цікавым чалавекам, і хутка накіраваў гутарку на найбольш набалелыя для гаспадара пытанні.

— За лес прыгаварылі. Трэба ісці адбываць кару. Хаця б пачакалі, пакуль работа ў полі кончыцца. У хаце рабіць няма каму.

— Гэта справа простая. Якім чынам і з кім гаварыць, — добра ведаю. Абы толькі было з чым...

Маладым чалавекам, зразумела, аказаўся Зыбарт. Ён вяртаўся дамоў з тысячай злотых задатку. Тры тысячы згадзіўся ласкава пачакаць.

Янку К. з Навін Кас'ерскіх разам з суседам судзілі за лес.

— Цяпер моцна за гэта судзяць, — пужалі суседзі. Быў у адваката. Той яшчэ больш напалохаў, чытаючы яму нейкія артыкулы і параграфы. Янка дрыжэў са страху перад чакаючай яго карай. У гэткай сітуацыі з'явіўся ў Навінах Кас'ерскіх наш стары знаёмы Зыбарт.

6. ВЫВАДЫ

Тры гады пасвіўся Зыбарт на людской наіўнасці. Тры гады пашыраў легенду аб усемагутнасці грошай, хаця і не даў ніводнага доказа на гэта. Тры гады ўнушаў перакананне, што справядлівасць ходзіць крывымі сцежкамі.

Дзейнічаў на тэрыторыі трох паветаў: Беластоцкага, Сакольскага і Манецкага. Дзейнічаў на вачах усяго насельніцтва. Адны верылі ў яго ўплывы, другія ведалі, што Зыбарт махляр і жулік. Але вываду з гэтага не рабілі. Нікому не прыйшло ў галаву паведаміць улады аб яго злачыннай дзейнасці. Толькі пасля трох год пракуратура арыштавала ашуканца, а Ваяводскі суд прыгаварыў яго на сем гадоў турмы.

АДБЫВАЮЦЦА СПРАВАЗДАЎЧА-ВЫБАРЧЫЯ ПАРТСХОДЫ

Зараз у партыйных арганізацыях адбываюцца справаздаўча выбарчыя сходы. Члены партыі, выбіраючы сакратароў на новую гадавую кадэнцыю, абмяркоўваюць дасягненні і хібы ў дзейнасці партыйных арганізацый. Шмат увагі ўдзяляецца пытанням далейшага развіцця сельскай гаспадаркі. Яшчэ раз абмяркоўваюцца пастановы VI Пленума Цэнтральнага Камітэта ПАРП і заданні партыйных арганізацый па іх ажыццяўленню.

Партыйная арганізацыя ў Юшкавым Грудзе абмяркоўвала магчымасці арганізавання аграномоўкі і сельскагаспадарчага гуртка.

У Тайніцы партыйная арганізацыя звярнула асаблівую ўвагу на павялічэнне колькасці членаў партыі, бо гэта значна прычынілася б да належнага ўплыву на ўсе вясковыя справы.

Члены партыі з Адногі многа ўдзялілі ўвагі этыцы члена ПАРП і павышэнню ў адносінах да яго патрабавальнасці.

На сходзе ў Рыбаках многа гаварылася аб партыйнай адукацыі, аб неабходнасці пашырэння матэрыялістычнага светапогляду кожнага члена партыі (гэтыя вёскі ў Беластоцкім павеце).

Трэба падкрэсліць, што на справаздачна - выбарчых сходах праходзіць вельмі ажыўленая дыскусія. Таварышы смела крытыкуюць усе недахопы ў дзейнасці сакратароў партыйных арганізацый, а таксама паасобных членаў. Гэта дапамагае ўзняць партыйную работу на вышэйшы ўзровень.

М. Х.

ЭЛЕКТРОННЫ МОЗГ

Электронныя мозгі — гэта вялікае дасягненне нашых часоў. Прыклад: калі ў працягу 7 мінут чалавек можа памножыць 2 лічбы 14-цыфровых, то аўтаматычная універсальная цыфровая машына тыпу «Szec» (ЗША) праз гэты час можа выканаць 20.000 падобных дзеянняў. А «Whirlwind» (ЗША), «Бэсм» (СССР) ці «Besc» (Швецыя) лічаць яшчэ некалькісот разоў хутчэй.

Аўтаматычныя універсальныя цыфровыя машыны ўвайшлі ў перыяд поўнага росквіту ў 1950 годзе. У наступных гадах тэмп іх будзе павялічвацца з кожным годам падвойна.

У 1956 г. на свеце працавала ўжо некалькісот электронных мазгоў. На першых месцах у іх выкарыстанні знаходзіліся ЗША і СССР.

На першай міжнароднай канферэнцыі ў Дармштадзе (ГФР), якая адбылася ў 1955 г. былі апублікаваны даныя савецкага «электроннага мозгу Бэсм». Сабраныя з усяго свету спецыялісты ацанілі гэтую машыну, як самую хуткую ў Еўропе.

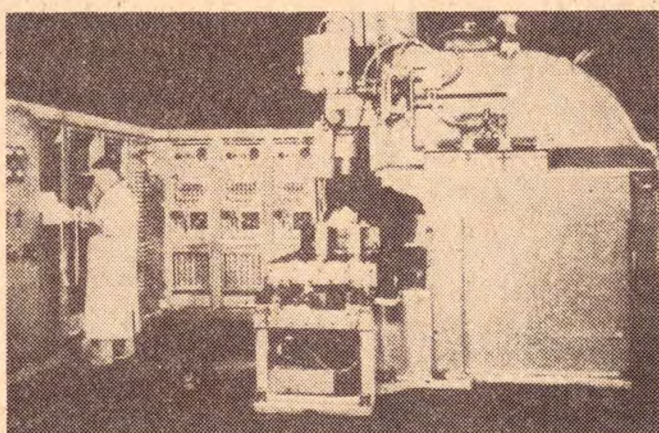
Савецкі Саюз выпускае серыйна малы мадэль «электроннага мозгу Урал» для патрэб прамысловасці і навукова-даследчых інстытутаў.

Аб вялікай ролі «электронных мазгоў» у СССР сведчыць вялікае развіццё энергетыкі ці ракетнай тэхнікі, у якой СССР займае першае месца ў свеце.

Будова міжкантынентальных балістычных ракет, запуск штучных спадарожнікаў, былі б немагчымымі без шырокай дапамогі лічачых машын.

На далейшых месцах у галіне застасавання аўтаматычных універсальных цыфровых машын знаходзіцца: Англія, Францыя, Галандыя, ГФР, Бельгія, Швейцарыя.

У Польшчы таксама ўжо збудавана некалькі «электронных мазгоў».

Электронны мозг, які сам кіруе працай абрабаркі.

Касцюм з каменя

Наведвальнікі Пхеньянскай прамысловай і сельскагаспадарчай выстаўкі нядаўна ўбачылі вельмі цікавыя экспанаты. Здавалася, на стэндах выстаўлены звычайныя шарсцяныя рэчы: тут і шапачкі, і світары, і шарфы тонкіх ружовых і крэмавых адценняў. Але на самай справе гэтыя дабротныя прыгожыя рэчы былі зроблены не з шэрсці, а з... каменя. Так, са звычайнага каменя-вапняку.

Нямала папрацавалі работнікі Цэнтральнага навукова - даследчага інстытута хімічнай прамысловасці Карэі пад кіраўніцтвам акадэміка Лі Сын Гі, пакуль атрымалі сінтэтычнае валакно з карбіду кальцыя. Але якіх цудоўных вынікаў яны дабіліся! З атрыманага сінтэтычнага валакна можна выраблядь тканіну без прымешвання натуральных нітак. Зробленыя з такой тканіны цёплая бялізна і высокаякасныя касцюмы мала чым адрозніваюцца ад шарсцяных. Яны лёгкія, прыгожыя, больш трывалыя, а ў дадатак да ўсяго, у некалькі разоў таннейшыя, чым вырабы з шэрсці.

Пакуль што сінтэтычнае валакно з карбіду кальцыя робяць у лабараторыях, але хутка ў горадзе Хынам будзе пабудавана вялікая фабрыка, на якой упершыню ў свеце будуць выраблядца «шарсцяныя» рэчы з каменя.

НАВУКА І ТЭХНІКА ЗДАБЫВАЮЦЬ СВЕТ

РЭКОРД „РАТАДЗІНА”

У Англіі створаны новы лятальны апарат «Ратадзін» Ён узлятае, як верталёт, а ляціць, як самалёт. Пад яго маленькімі крыламі размешчаны дзве турбавінавыя ўстаноўкі па 3000 конскіх сіл, а пад фюзеляжам — вялікі нясучы вінт з рэактыўнымі соплямі на канцах кожнай з чатырох лопасцей.

«Ратадзін» можа ўзяць 48 пасажыраў або пяць з паловай тон грузу. Далёкасць палёту — больш 450 кіламетраў.

У мінулым годзе «Ратадзін» устанавіў міжнародны рэкорд хуткасці для верталётаў, праляцеўшы па замкнутаму маршруту 307,22 кіламетра ў гадзіну.

Машыны для перавозкі дамоў

Такая машына зроблена ў Канадзе. Яна складаецца з моцнай металічнай рамы з пнеўматычнымі шынамі. Раму з устаноўленым на ёй двухпавярховым цагляным домам цягне магутны двухколавы цягач. Устанаўліваюць дом на раму з дапамогай дамкратаў.

На гэтай машыне ўжо было перавезена з аднаго месца на другое звыш 500 дамоў разам з маёмасцю, якая знаходзілася ў гэтых дамах.

ЦІ ВЕДАЕЦЕ ШТО...

...на ўсім свеце налічваецца каля 300 гатункаў канюшыны.

...у Аўстраліі, Бразіліі, на Філіпінскіх астравах растуць грыбы, якія выкарыстоўваюцца як кішэнныя ліхтарыкі.

...першая славяна - беларуская граматыка была складзена паслядоўнікам Георгія Скарыны, Лаўрэнціем Зізаніем і выдадзена ў друкарні Віленскага брацтва ў 1596 годзе. У ёй 248 старонак. Састаўлена яна была ў форме пытанняў і адказаў, а ў канцы даваўся слоўнік.

...самым высокім чалавекам на зямлі быў фін па імені Каянус. Яго рост раўняўся 2 метрам 83 сантыметрам. Вядома жанчына-велікан па імені Марыяна Ведэ ростам 2 метры 55 сантыметраў.

...у чалавека налічваецца 2,5 мільёна потавых залоз, якія рассеяны па ўсім целе.

...існуе каля 2000 гатункаў ягады суніцы.

ЯБЛЫКІ І ЧОРНЫ ХЛЕБ

Чалавек не ўмірае, толькі сам сябе памалу забівае,

Сенека

Бываюць хвіліны ў жыцці чалавека, калі ён хварэе на нястраўнасці, запоры. Нічога лягчэйшага, як пазбыцца гэтых дакук. Трэба толькі памінуўшы іншае, пачаць есці плады і гародніну, а таксама зярністыя кашы і чорны хлеб.

Яблыкі лечаць найгоршыя нават бегункі. А ўжо надта добра для нашага жывата кожны дзень перад сном з'есці хоць адно яблыка. Яно вымяце усё непатрэбнае з кішак і рана чалавек будзе адчуваць сябе як нанованароджаны.

Чорны хлеб французы называюць «хлебам любві». Бо ён дае здароўе, прыгажосць, добрае самапачуццё, а вітамін «Е», які ў ім знаходзіцца ўзбуджае дзейнасць палавых горманаў.

У нас няма так белага хлеба, як на Захадзе. Мы часта ядзім чорны хлеб. Можа таму клопат з тым, што за многа родзіцца ў нас дзяцей.

Гародніна і плады найлепшыя ў сырым выглядзе. Бо не нішчацца вітаміны і мінеральныя солі. Кожнае гатаванне нішчыць іх.

Медыцына прыгажосці радзіць, каб 4/5 нашай ежы складалася з пладоў і гародніны, а ў нас як бывае?

ДЗІЎНА, АЛЕ ФАКТ

Як прыемна, устаўшы з пасцелі, памыцца чыстай халоднай вадой! Цяжка ўявіць, што такая простая і неабходная працэдура, як мыццё твару, мае даволі дзіўную гісторыю. У XVIII стагоддзі, напрыклад, патрэбен быў спецыяльны загад урача, каб прымусіць французскага караля Людовіка XV памыцца. У Францыі ў той час лічылі, што пасля ўмывання вадой твар становіцца надзвычай чулым да холаду, грубее і летам моцна загарае.

ШТО ЗНАЧЫЦЬ ЗАБІЦЬ МУХУ

На целе адной мухі змяшчаецца 6 мільёнаў мікробаў, а ў кішэчніку — больш 28 мільёнаў. Размнажаюцца ж мухі з незвычайнай хуткасцю — з палавіны красавіка да 10 верасня адна муха можа даць патомства ў... 5.598.720.000.000 мух! Нават уявіць гэтую лічбу немагчыма.

Прыведзеныя лічбы ярка паказваюць, якое гэта небяспечнае і шкоднае насякомае, а таксама якую карысць зробіць кожны, хто ў красавіку заб'е хаця б адну муху.

ПОМНІК НАСЯКОМАМУ

Гэты помнік стаіць у цэнтры горада Энтэрпрайза, у Злучаных Штатах Амерыкі. На п'едэстале яго выведзены такі напіс: «З глыбокай удзячнасцю бавўнянаму даўганосіку ад жыхароў горада Энтэрпрайза, штата Алабама». Дзіўна, праўда? Як вядома, баваўняны даўганосік — шкоднік. І раптам яму ставяць помнік ды яшчэ з такім удзячным надпісам.

А здарылася гэта вось як. Яшчэ ў мінулым стагоддзі фермеры штата Алабама і суседніх штатаў займаліся вырошчваннем бавоўны. Але ў 1915 годзе на баваўняныя плантацыі неяк трапіў і пачаў распаўсюджвацца вельмі небяспечны і пражорлівы шкоднік — мексіканскі баваўняны даўганосік, карычнева-смаляны жучок з доўгім тонкім і бліскучым хабатком. Ужо ў першы год свайго паяўлення ў штаце Алабама даўганосік знішчыў значную частку бавоўны. На наступны год, нягледзячы на выкарыстанне хімічных сродкаў, даўганосік прынёс яшчэ большыя страты. Як ні змагаліся з ім фермеры, але знішчыць не змаглі. Тады яны вырашылі, нарэшце, адмовіцца ад вырошчвання бавоўны. Паступова ўсё большая колькасць фермераў пачала замест бавоўны разводзіць малочную жывёлу і гародніну. Гэтая справа аказалася вельмі прыбытковай. Мясцовыя фермеры пачалі вырошчваць кармавыя травы, бульбы, цукровы трыснёг, кукурузу, а таксама земляны арэх. Справы пайшлі на лад. І вось адзін з фермераў, — член гарадскога савета Энтэрпрайза, — прапанаваў паставіць помнік баваўнянаму даўганосіку, праз якога фермеры Алабамы адмовіліся ад бавоўны і заняліся больш рэнтабельнымі галінамі сельскагаспадарчай вытворчасці...

ДУБУ 1500 ГОД

У літоўскім мястэчку Стэлмужы расце дуб, якому 1500 год. Яго вышыня 8,6 метра, дыяметр — 2,7 метра. Нягледзячы на свой стары ўзрост, дуб яшчэ пладаносіць.

Гэты дуб ахоўваецца як помнік прыроды. Здымак зроблены ў маі, калі лісце на дубе яшчэ не распусцілася.

УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА

БЛАКІТНЫЯ САРОКІ

Часцей за ўсё яны сустракаюцца ў Забайкаллі, але зрэдку паяўляюцца і ў больш паўднёвых раёнах. Аднойчы ў горадзе Іркуцку былі заўважаны нейкія незвычайныя птушкі. Яны прыцягвалі ўвагу сваёй дзіўнай афарбоўкай. Гэта і былі блакітныя сарокі. Адну з гэтых птушак забілі, і зараз яе чучала захоўваецца ў заалагічным музеі Іркуцкага ўніверсітэта.

Да мяне пасватаўся Валодзя з суседняй вёскі. Падабаецца ён мне. Людзі кажуць, што ён добры чалавек, не п'яніца. Мы ўжо знаемся больш двух месяцаў. Здаецца, што быў бы з яго добры муж і я згодна была б выйсці замуж за яго, але... Але людзі кажуць, што Валодзя «непоўнацэнны» мужчына, што ён не можа мець дзяцей, бо, як у нас кажуць, «кілавы» (мае пшэпукліну), а я ў будучыні хачу мець дзяцей.

Скажы ты, Сэрцайка, свае слова.

Валя К.
з Сакольскага

«Кілавасць», як у вас кажуць, нічога супольнага не мае з бяздзетнасцю. Ды яе лёгка можна вылечыць. Трэба толькі аддацца ў рукі хірурга. Няцяжкая аперацыя — і ўсё ў парадку.

Іншая справа, то тое, што выходзіць замуж пасля двух месяцаў знаёмства, гэта крыху малавата: «хто спяшыць, той людзей смяшыць» — кажа народная мудрасць.

Урэшце зацікавіліся і намі...

Яшчэ на пачатку ІІ квартала гэтага года формы вясковага гандлю ў Гайнаўскім павеце былі на вельмі нізкім узроўні. Земляробы зусім абгрунтавана наракалі на недахоп асноўных асартыментаў тавараў у вясковых крамах. Ды нават выгляд гэтых крамаў гаварыў сам за сябе. Цесныя ды не заўсёды ахайныя памяшканні, абы як уложаны тавар,— далёка пакідалі гайнаўскую вёску за лепш арганізаваным гандлям у другіх мясцовасцях Беласточчыны.

Жыхар Лукі, Семяноўкі ці іншых закуткаў павета вымушаны быў неаднойчы пераадольваць вялікія адлегласці, каб у Гайнаўцы, Бельску ці нават Беластоку купіць кілаграм цукру або іншы патрэбны ў штодзённым жыцці прадукт. У такой сітуацыі кіраўніцтва ПЗГС вынясла прапанову арганізаваць шырокае сацыялістычнае спаборніцтва ў працы паміж ГС-амі і паасобнымі крамамі ў павеце. Старшыня ПЗГС, Кастусь Майсеня, апрацаваў сістэму такога спаборніцтва.

Паводле гэтай сістэмы апрацавана спіс асартыментаў тавару, які заўсёды павінен знаходзіцца ў кожнай вясковай краме. Пастаянны кантроль і дапамога з боку кіраўніцтва ПЗГС і паасобных ГС прычыніліся да таго, што ў кожнай краме ў сярэднім на 50 прац. павялічылася колькасць тавару. Узрасла таксама і эстэтыка вясковага гандлю. Усе ГС на Гайнаўшчыне сталі рэнтабельнымі. Яны выконваюць планы продажы і скупу і пастаянна зніжаюць сабекошт.

29 кастрычніка падлічана вынікі спаборніцтва за тры кварталы г. г.

У гайнаўскім «Доме Шахцёра» сабралося звыш 500 работнікаў вясковага гандлю Гайнаўшчыны.

Першае месца ў спаборніцтве заняла ГС у Гайнаўцы, старшынёй якой з'яўляецца Кастусь Ляшчынскі. Гэтая ГС выпрацавала на працягу трох кварталаў бягучага года звыш 653 тысячы чыстага прыбытку. Гайнаўская ГС сёлета вельмі добра арганізавала скуп сельгаспрадуктаў. Напрыклад, на запланаваных 450 тон бульбы, яна закупіла ў сялян 1 тыс. 100 тон бульбы.

За добрую працу і заняцце першага месца ў спаборніцтве Гайнаўская ГС атрымала пераходны сцяг ВЗГС, а яе старшыня і шмат другіх працаўнікоў ГС — грашовыя ўзнагароды. Калі разыходзіцца аб паасобныя вясковыя крамы, то першае месца ў спаборніцтве заняла крама ў вёсцы Тапіла, прадаўцом якой з'яўляецца Мікола Дзенісюк. Варта тут сказаць, што вёска Тапіла знаходзіцца ў самым закутку Белавежскай пушчы. Тым большай выдаецца заслуга грамадзяніна Міколы Дзенісюка.

На ўрачыстасці, якая адбылася ў «Доме Шахцёра», шмат добрых вясковых прадаўцоў Гайнаўшчыны атрымала дыпломы і грашовыя ўзнагароды.

—Урэшце і нашай працай зацікавіліся, ды ацаніць яе патрапяць, — чулася часта ў той вечар на зале.

В. БАРШЧЭЎСКІ

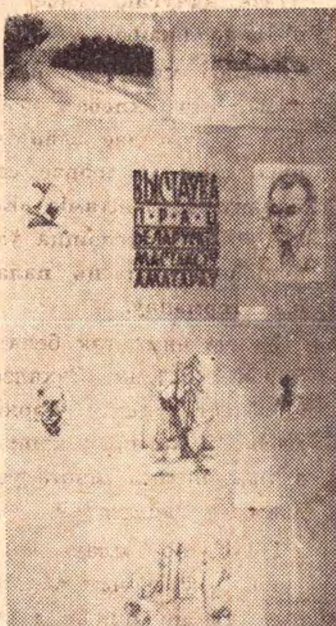
Выстаўка мастакоў — аматараў

Гэтымі днямі Беларускае мастацкае аб'яднанне пры Галоўным Праўленні БГКТ, наладзіла выстаўку прац беларускіх мастакоў аматараў.

Аўтары выстаўкі: Аляксандр Сушчэня са Шчэціна, Генадзь Бібіла з Кашаліна і Мікола Несцяровіч з Орлі. Выставілі яны агулам каля 30 прац у жанры графікі і масла. Працы маладых мастакоў — гэта краявіды Беласточчыны і партрэты.

Прадбачваецца, што працы мастакоў аматараў будуць выстаўлены ў павятовых дамах культуры ў Саколцы і Міхалове.

(вб)

На здымку: фрагмент выстаўкі.

фота — **Земба**

Ці ж не сорамна, грамадзяне Вітава!

У вёсцы Вітава (Гайнаўскі павет) зусім дрэнны брук. У дажджлівыя дні нельга сухою нагою перайсці праз вітаўскую вуліцу, усюды лужыны і вязкае балота. А здаецца, ў гэтай вёсцы жывуць дбайныя людзі. І дзіўна тады, што яны не звяртаюць ніводнай увагі на гэтыя сур'ёзныя непаладкі ў сваёй мясцовасці, зусім не задбаюць аб укладцы бруку. Тым часам жыхары ў суседніх вёсках, напрыклад, у Ягадніках ці Арлянскіх Чэхах аказаліся больш гаспадарлівымі. Дзякуючы іх клопатам і дапамозе мясцовых улад абстаўлены новы брук. неаднойчы часам і грамадскім чынам. Ці ж не сорамна вам, грамадзяне Вітава!

Мікалай Панфілюк
Дубічы - Царкоўныя

ТОРФ як угнаенне

У многіх вёсках Сямяціцкага павета існуюць тарфяныя лугі, якія можна зыкарыстаць дзеля угнаення палёў і сенажацяў. Сяляне з вёсак Хваращчэво, Клімковічы Паканево ўжо прыступілі да эксплуатацыі гэтых каштоўных угнаенняў.

М. Х.

Азеляненне — у шырэйшым разуменні

Добрая справа — азеляняць дарогі, вуліцы. Дбайнасць аб вонкавай эстэтыцы нашага жыцця павінна быць, зразумела, добраахвотным абавязкам кожнага з нас. Але справу азелянення нельга звужваць толькі да дарог і вуліц.

Да людзей, якія сур'ёзна аб гэтай справе думаюць, належаць жыхары ГРН Зубкі (у Беластоцкім павеце). За амаль паўтара года яны пасадзілі лес на няўжытках плошчай, складаючай звыш 50 гектараў. У гэтым ліку толькі 20 га лесу пасаджана на дзяржаўны кошт, з фонду ППРН у Беластоку.

М. К.

БУДУЮЦЬ СВЯТЛІЦУ

Жыхары вёскі Райкі, ў Бельскім павеце мелі не малыя турботы па прычыне недахопу святліцы. Перш за ўсё моладзь не мела дзе наладжваць у вёсцы культурнага жыцця. Старэйшыя таксама не мелі месца на правядзенне сваіх вясковых сходаў. Гэтае ўсё і падыктавала жыхарам Райкаў неабходнасць вырашэння справы пабудовы святліцы.

З дапамогай прыйшоў Аддзел культуры ППРН у Бельску, а таксама пілішкая ГРН. Прызнанне бюджэта канчаткова вырашыла справу. Але неабыякавымі да канца засталіся і самі жыхары вёскі. Усе неабходныя працы пры пабудове святліцы яны выканалі грамадскім чынам. Зараз працягваецца яшчэ пабудова зруба з жужлявых пустакаў.

Варта адзначыць, што ініцыятарам пабудовы святліцы ў Райках з'яўляецца мясцовы гурток БГКТ, члены якога намераны разгарнуць у сябе культурную дзейнасць.

(іл)

КІНО

БЕЛАСТОК.

«ПОКУЙ» — **«Хлеб, міласць і...»** (італьянскі) — 25—30.

«ТОН» — **«Остроҗне Еті»** (польскі) — 25—30.

«СЫРЭНА» — **«Дым в лесе»** (савецкі) — 25—30.

«КІНО - ТЭАТР» — **«Будзэ дзеці»** (савецкі)— 25—28; **«Поэмат о мілосьці»** (савецкі) — 29—30.

«ТППР» — **«Муй укоханы»** (савецкі) — 25—28; **«Ксенжнічка Мары»** (савецкі) — 29—30.

БЕЛЬСК — **«Вінна»** (англійскі) — 29—30.

ГАЙНАЎКА — **«Монтпарнасс 1919»** (французскі) — 29—30.

ДУБРОВА — **«Подвуйна гра»** (савецкі) — 29—30.

САКОЛКА — **«Оддайце мі дзецко»** (ГДР) — 29—30.

СЯМЯЦІЧЫ — **«Пёнтка з Выспы Скарбув»** (англійскі) — 29—30.

БЕЛАВЕЖА — **«Віндом на шафот»** (французскі) — 29—30.

ГАРАДОК — **«Пёнтка з Выспы Скарбув»** (англійскі) — 29—30.

КЛЯШЧЭЛІ — **«Вэсэлі вспуллёкатожы»** (савецкі) — 29—30.

КРЫНКІ — **«Сын можа»** (японскі) — 29—30.

МІХАЛОВО — **«Мэнжчызна в сподэнках»** (італьянскі) — 29—30.

МІЛЕЙЧЫЦЫ **«Пратэстую»** (савецкі) — 29—30.

НАРВА — **«Гды кобета зостае сама»** (савецкі) — 29—30.

ОРЛЯ — **«Марынажу стшэж сень»** (англійскі) — 29—30.

РАЙСК — **«Моральносць пані Дульскей»** (чэхаславацкі) — 29—30.

ЧАРОМХА — **«Мордэрца мешка под 21»** (французскі) — 29—30.

ЧЫЖЫ — **«Люнатыцы»** (польскі)—29—4.XII.

(Увага! лічбы нпр. «ад 29—30» азначаюць дні месяца).

(Працяг са стар. 3)

Ларан была ўражана. Няўжо Равіно ведае ўсё? Так, ён сапраўды ведаў усё.

— Вы хлусілі прафесару Керну ў імя зняважанай справядлівасці і жадаючы пакараць зло. Вы хлусілі ў імя праўды. Горкі парадокс! І калі падлічыць, то выявіцца, што ваша праўда ўвесь час кармілася хлуснёй.

Равіно трапна біў у цэль. Ларан была прыгнечана. Ёй самой нейк не прыходзіла ў галаў, што хлусня адыгрывала такую вялікую ролю ў яе жыцці.

— Вось і падумайце, мая праведніца, вольнай часінай аб тым, колькі вы награшылі. І чаго вы дабіліся сваёй праўдай? Я скажу вам: вы дабіліся вось гэтага самога пажыццёвага зняволення.

Равіно, які не спускаў вачэй з Ларан, раптам змоўк. «На першы раз хопіць, зарад атрымала добры,» — са здавальненнем падумаў ён і, не развітаўшыся, выйшаў. Ларан нават не прыкмеціла, што ён выйшаў. Яна сядзела, закрыўшы твар рукамі.

З гэтага часу Равіно кожны вечар з'яўляўся да яе, каб працягваць свае езуіцкія гутаркі.

Ларан мучылася шчыра і глыбока. На чацвёрты дзень яна не вытрымала і падняўшыся, з палымнеючым тварам, крыкнула:

— Прэч адсюль! Вы не чалавек, вы дэман!

Гэта сцэна прынесла Равіно сапраўднае здавальненне.

— Вы робіце поспехі, — усміхнуўся ён, не крануўшыся з месца. — Вы робіцеся больш праўдзівай, чым раней.

— Прэч! — прастагнала Ларан.

«Выдатна», — падумаў доктар і выйшаў.

Псіхічнае здароўе Ларан было пад вялікай пагрозай. Яна са страхам усведамляла, што ёй не хапае сіл да супраціўлення.

А Равіно не ўпускаў нічога, што магло б прыспешыць развязку. Вечарамі Ларан пачалі праследваць гукі жалобнай песні. Як бы недзе плакала віяланчэль, часам гукі падымаліся да верхніх рэгістраў скрыпкі, потым раптам, без перапынку, змяняліся не толькі высокасць, але і тэмбр, і гучэў ужо быццам чалавечы голас, чысты, цудоўны, але бязмежна сумны. Ныюча мелодыя рабіла своеасаблівае кола, паўтаралася бясконца.

Калі Ларан пачула гэту музыку першы раз, мелодыя нават спадабалася ёй. Музыка была так далікатнай і ціхай, што Ларан пачала сумнявацца, ці сапраўды недзе іграе музыка ці ў яе развіваецца слыхавая галюцынацыя. Мінуты ішлі за мінутамі, а музыка працягвала круціцца ў сваім зачараваным коле. Праз гадзіну Ларан была пераконана, што гэтая музыка не існуе ў рэчаіснасці, што яна гучыць толькі ў яе галаве. Ларан закрыла вушы, але ёй здалося, што яна працягвае слухаць музыку — віяланчэль, скрыпка, голас... віяланчэль, скрыпка, голас...

— Ад гэтага можна звар'яцець, — шаптала Ларан. Яна пачала спяваць, гаварыла з сабою ўслых, каб заглушыць музыку, але нічога не памагала. Нават у сне музыка праследавала яе.

Яна не магла дачакаць раніцы і бегла ў парк, але мелодыя ўжо ператварылася ў назойлівую ідэю. Ларан сапраўды пачынала чуць негучальную музыку. І толькі крыкі, стогны і смех гуляючых вар'ятаў крыху заглушалі яе.

(Працяг будзе)

„NIWA"

Organ ZG BTSK. Adres ZG BTSK: Białystok, ul. Warszawska 11, telefon 54-14.
Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1, tel. centr. 37-41. red. naczelny i sekretariat 25-89.
Wydawca: Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa".
Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7.20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł.
Wpłaty kierować na PKO Nr 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.
Prenumeratę na „Niwe" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą: kwartalnie — 10.15 zł, półrocznie — 20.30 zł i rocznie — 40.60 zł. Należność za prenumeratę za granicą wpłacać na konto PKO Nr 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa.
Zamówienia na „Niwę" z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONIA", Warszawa, Krakowskie Przedmieście nr 7. Obowiązuje przedpłata na konto N.B.P. Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4.16
Nkl. 5.000 Bltk N-1

НОВАЕ

Сёлета адкрылі ў нашай вёсцы новую, трохпавярховую школу.

Гімнастычную залу з паркетнай падлогай зрабілі ў школе, ванныя пакоі з душамі прыспасобілі і нават сталовая ёсць.

Успомнім толькі як дзяк учыў нас некалі стараславянскай граматы. Не было тады ні гімнастычных пакояў, ні фізічных кабінетаў а ўсё ж мы выраслі і ў людзі выйшлі.

У наш час гімнастычныя заняткі дзеці праводзілі ў полі з касою або са снапом у абдымках. Праўда, што пасля такой гімнастыкі заданыя ўрокі зусім у галаве затрымоўваліся, але гэта ўжо іншая справа.

Да школьных ванных ёсць у мяне таксама засцярогі. У школе, гіцаль, прызвычаіцца да душу, а пасля ў хаце на ўмывальную міску і глядзець не захоча.

Падавай, моў, яму ванны пакой, мыла духмянае, ручнік касматы ды ўсякага чорта пухлага.

А мы, людзі добрыя, мыліся проста пад сенцамі. Набярэш поўны рот вады, ды паліваеш сабе рукі.

Сёння шмат новага паявілася на вёсках. Людзі звыкліся з гэтым. Новага не шануюць, а аб старым забыліся.

Амбулаторныя аўтамабілі сёння па вёсках раз'язджаюць, карэткі хуткай дапамогі палявымі дарогамі ганяюцца.

У наш час, бывала, да Маланкі - шаптухі хадзілі людзі хваробы замаўляць. Цярпеўшыя ад зубной болі зноў, кланяліся дзяку. Каму свянцона прасфора не памагала, дзяк спрытна вывібаў балючы зуб звычайным гвоздзем.

Цяпер зусім другая справа. Вучоная дакторка ў белым заглядае ў рот чалавеку быццам там не гнілы зуб, але новую Амерыку адкрывае. А чалавека гордасць распіхае ўздоўж ды ўпоперак. Вось, моў, які я! Сама вучоная дакторка лічыць мне зубы!

Старэйшыя грамадзяне ўсяму гэтаму вельмі здзіўляюцца, а маладыя прымаюць новае ў вёсцы без усялякага захаплення як быццам усё гэта ім належыць па-наследству.

— Ён заўсёды чагосьці забудзе!

Апрача 1000 новых школ, ёсць у вёсках тысячы другіх навінак, палягчаючых вясковае жыццё. Толькі некаторыя грамадзяне па прычыне сваёй блізарукасці новага не прыкмячаюць. Прыпісаць бы такім бясплатныя акуляры. Няхай лепш пабачылі б сучаснасць.

Мілыя чытачы! Дык некаторым нашым грамадзянам хоць біноклі дай і лапатай розум укладзі ў галавы, усёроўна за старое трымацца будуць, а новага не пабачаць.

Дзядзька Левон

— Мяне ўжо клічуць...

БУДАВАЛІ ТРЫ ГАДЫ І...

У Саколцы неабходныя гаражы для ПКС-у і таму Ваяводскае праўленне ПКС у Беластоку распачало іх будову. Будова працягвалася тры гады. Прыязджалі сюды прадстаўнікі Ваяводскага праўлення ПКС, прыязджалі тэхнікі і інжынеры, якія назіралі за будовай. Нарэшце пабудавалі гаражы. МПРБ у Саколцы паведаміла, што будова закончана. Рыхтавалася ў сувязі з гэтым вялікая ўрачыстасць. З Беластока спецыяльным аўтобусам прыехалі вышэйшыя ўлады Ваяводскага праўлення ПКС. Каля вялікага будынка сабраліся людзі. Пачаўся ўрачысты ўезд першага аўтобуса ў гараж. Будаўнікі і ўсе начальнікі ўвайшлі ў аўтобус і выгадна расселіся. Некаторыя сталі шукаць шпаргалкі ў кішэнях, бо намерваліся выступіць з палымянымі прамовамі.

І вось паволі аўтобус едзе ў гараж. Усе глядзяць са здавальненнем. Але раптам аўтобус затрымаўся як укопаны, а матор гудзіць. Што сталася? У чым справа? Колы круцяцца, а аўтобус па бетоннай падлозе не можа паварушыцца наперад ані кроку. А як у адваротны кірунак? Загудзеў матор і аўтобус у міг некалькі метраў ад'ехаў назад. Усе глядзяць, разявіўшы раты на гэты цуд.

Шафёр ізноў нервова рвануў наперад. І што? Зноў тое самае. Колы круцяцца, а наперад ані сантыметра. І так не ўехалі ў гараж. Пасажыры хутка пакінулі аўтобус і сталі вывучаць прычыны гэткай зусім непрыемнай сітуацыі. Аказалася, што гараж пабудаваны 40 см. за нізка. Каб аўтобус уехаў у гараж, дык неабходна было б пабудаваць яго таксама на 40 см. ніжэй.

На тварах будаўнікоў і начальнікаў з Беластока можна было пабачыць разгубленасць, а сабраўшыеся людзі пачалі смяяцца.

Хто ў гэтым вінаваты, будаўнікі ці тэхнічны надзор, ці праектант, я не ведаю. Ведаю толькі адно, што за тры гады будавання вялікіх гаражаў у Саколцы можна было каму небудзь змерыць вышыню аўтобусаў.

— Што цяпер рабіць, ламаць бетонную падлогу і апушчаць ніжэй яе, а таксама паглыбляць каналы, зробленыя для рамонту машын, альбо ламаць верх і падвышаць будову, — абмяркоўвалі прыбыўшыя на ўрачыстасць людзі.

Каб паправіць памылку, давядзецца выдаць некалькі дзесяткаў тысяч злотых. Ізноў выдаткі. І толькі таму, што існуе будаўлянае безгалоўе .. Х

ПРЭМ'ЕР З ВУЛЬКІ — • НУРЭЦКАЙ •

Падзеі, якія нядаўна адбыліся ў вёсцы Вулька - Нурэцкая, у Сямяціцкім павеце, павінны замацавацца на старонках гісторыі.

— Па якой прычыне? — запытаеце.

Прычына, так сказаць, дзяржаўнай важнасці, вось што. Устаноўлена тут новага старшыню Дзяржаўнага Савета і старшыню Савета Міністраў.

«Выбары» адбыліся ў пачатковай школе. Адна з настаўніц захацела даведацца, ці знаюць дзеці кіраўнікоў сваёй Радзімы. Дала тады вучням загад адказаць пісьмова на пытанне: «Як называецца старшыня Дзяржаўнага Савета і старшыня Савета Міністраў Польшчы?»

Сярод шматлікіх дзіўных адказаў адзін быў найбольш арыгінальны. Аўтар яго старшынёю Дзяржаўнага Савета зрабіў грам. Максіма Рудчыка, а старшынёю Савета Міністраў грам. Мікалая Кусачука.

Думаю, што органы справядлівасці не прыцягнуць да адказнасці грамадзян, бо «выбары» адбыліся без іх ведама і дазволу.

Абодва яны жывуць спакойна і працавіта ў Вульцы-Нурэцкай. Максім Рудчык з'яўляецца старшынёю сельгаскааператыва, а Мікалай Кусачук аграномам і бухгалтарам у гэтым кааператыве. З'явілася тады ў іх яшчэ адна адказная функцыя. Ад прыбытку, кажуць людзі, галава не баліць. Так і думае нававыбраны «старшыня» Дзяржаўнага Савета Максім Рудчык.

— Для мяне гэта не навіна, — кажа ён. — Мяне заўсёды і ўсюды выбіраюць. Зараз я абвешаны грамадскімі абавязкамі, быццам навагодняя ёлачка цацкамі. Таму адна больш, адна менш грамадская функцыя — не зробіць для мяне вялікай розніцы. Да ўсяго можна прывыкнуць.

— Я вам пакажу, як прапанаваць мне ўзятку, Палкан, узяць яе!

Астаецца тады нававыбраным «дастойным асобам» пажадаць поспехаў у іх адказнай працы, а настаўнікам з Вулькі Нурэцкай, зразумела, лепшых вынікаў навучання.

Тады, думаю, другіх падобных «выбараў» не будзе.

З паважаннем —

Якуб Асак

КАШУЛЯ

— Дык гэта кашуля прынамсі на чатыры нумары за вяліка!

— Гэта так, але не магла ж я ў магазіне прызнацца, што мой муж такі карлік!

Надзея Сідарук
Сасіны

БЫЛІ НА МОГІЛКАХ

Двое людзей, жадаючы цішы і спакою, шукаюць вольнай кватэры. Прыйшлі яны да гаспадара і пытаюць:

Маеце вы дзяцей?

— Маю, — адказвае той.

— Сколькі іх?

— Сямёра.

— Ды дзе ж яны?

— На могілках, — уздыхнуў гаспадар.

Па гадзіне каля дому чуваць крыкі і да хаты ўбягае група дзяцей.

— Вы казалі, што дзеці на могілках, — гавораць кватаранты, якія паспелі ўжо заплаціць гаспадару за паўгода.

— Сёння хавалі іх дзеда, дык яны былі на могілках, — адказаў гаспадар.

Е. Я.
Гарадок

ШТО КАЗАЎ

Люба, прыехаўшы з Беластока, дзе была ў доктара, села за стол і пачала расказваць, што бачыла. Маці яе была нецярплівая і пытае:

— А што ж табе доктар казаў?

— Казаў, каб плаціла 100 злоты за візіт, — адказала Люба.

Мікалай Міхалюк
Гайнаўка